

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

28

YASAMA YILI

2

SIRA SAYISI: 71

**İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un
Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile
Hükümetlerarası Kalkınma Otoritesi (IGAD)
Arasında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının
Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/23) ve
Dışişleri Komisyonu Raporu**

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda
<https://www.tbmm.gov.tr/yasama/komisyon-raporlari>
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi ve Listesi.....	4
• Kanun Teklifleri Yenileme Tezkeresi.....	13
• 2/23 Esas Numaralı Kanun Teklifinin	
- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	14
- Genel Gerekçesi	14
• Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi.....	15
• Dışişleri Komisyonu Raporu.....	16
- Muhalefet Şerhleri.....	19
- Dışişleri Komisyonunun Benimsediği 27’nci Yasama Dönemine Ait Rapor	21
- Teklif Metni.....	25
- Dışişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin	25
• Mutabakat Zaptı	26

T.C.

Cumhurbaşkanlığı

Sayı: Z-90666677-599-160649

16 Haziran 2023

Konu: Milletlerarası andlaşmaların
onaylanmasının uygun bulunması

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

27'nci Yasama Döneminde Anayasa'nın 90'ıncı maddesi gereğince onaylanması uygun bulunmak üzere Başkanlığınıza sunulan ancak sonuçlandırılmayan ekli listede yer alan milletlerarası andlaşmaların onaylanmasının uygun bulunması hususunda gereğini bilgilerinize sunarım.

Recep Tayyip ERDOĞAN

Cumhurbaşkanı

Ek: Liste

LİSTE

SIRA NO.	27. DÖNEM KANUN TEKLİFİ ESAS NUMARASI	ANDLAŞMANIN ADI
1	2/4995	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu Arasında Ey Sahibi Ülke Anlaşması
2	2/5020	Türkiye Cumhuriyeti ile Birleşmiş Milletler Arasında Birleşmiş Milletler Kalkınma Eğitim Ofisi Bölgesel Ofisinin İstanbul'da Kurulmasına İlişkin Anlaşma
3	2/4909	Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyinin Kurulmasına İlişkin Nahçıvan Anlaşmasında Değişiklik Yapılmasına Dair Protokol
4	2/5037	Türk Devletleri Teşkilatına Üye Ülkelerin Hükümetleri Arasında Uluslararası Kombine Yük Taşımacılığı Anlaşması
5	2/4690	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ulusal Sürücü Belgelerinin/Sürüş Ehliyetlerinin Karşılıklı Olarak Tanınması ve Değişimi Anlaşmasında Değişiklik Yapılmasına Dair Anlaşma
6	2/4335	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İş Birliği Anlaşmasını Değiştiren Ek Protokol
7	2/4243	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Türkmenistan Hükümeti Arasında Ortak Türkmen-Türk Genel Eğitim Okuluna İlişkin Mutabakat Zaptı
8	2/4856	Dünya Ticaret Örgütünü Kuran Marakeş Anlaşmasını Tadil Eden Protokol ve Protokolün Eki Balıkcılık Stübvansiyonları Anlaşması

SIRA NO.	27. DÖNEM KANUN TEKLİFİ ESAS NUMARASI	ANDLAŞMANIN ADI
9	2/5053	Uluslararası Deniz Seyir Yardımcıları Teşkilatı Sözleşmesi
10	2/4511	Spitsbergen İle İlgili Olarak 9 Şubat 1920 Tarihinde Paris'te İmzalanan Antlaşma
11	2/3540	Hükümetlerarası Kuru Limanlar Antlaşması
12	2/5040	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Uluslararası Göç Siyasaları Geliştirme Merkezi (UGSGM) Arasında Türkiye'deki UGSGM Temsilciliğinin Statüsü Hakkında Antlaşma ve Notalar
13	2/4762	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karayip Devletleri Birliği (KDB) Arasında İşbirliği Çerçeve Antlaşması
14	2/2818	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hükümetlerarası Kalkınma Otoritesi (IGAD) Arasında Mutabakat Zaptı
15	2/4649	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kazakistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Kombine Yük Taşımacılığı Antlaşması
16	2/4246	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kore Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerle Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ile Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Antlaşması ve İkinci Protokol
17	2/4648	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Filistin Devleti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerle Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Antlaşması ve Eki Protokol

SIRA NO.	27. DÖNEM KANUN TEKLİFİ ESAS NUMARASI	ANDLAŞMANIN ADI
18	2/3909	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sierra Leone Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ile Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Anlaşması
19	2/4647	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijerya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ile Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Anlaşması
20	2/4693	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Burundi Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması
21	2/4692	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Senegal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması, Eki Protokol ve Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notalar
22	2/4691	Türkiye Cumhuriyeti ile Kongo Demokratik Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ile Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Anlaşması
23	2/4689	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sri Lanka Demokratik Sosyalist Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ile Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokol
24	2/4704	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamboçya Kralığı Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması ve Notalar
25	2/2498	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Gümrük Konularında İşbirliği ve Karşılıklı Yardım Anlaşması

SIRA NO.	27. DÖNEM KANUN TEKLİFİ ESAS NUMARASI	ANDLAŞMANIN ADI
26	2/4705	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Angola Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gümrük Konularında Karşılıklı İdari Yardım Anlaşması
27	2/5028	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sri Lanka Demokratik Sosyalist Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gümrük Konularında İşbirliği ve Karşılıklı İdari Yardım Anlaşması
28	2/4097	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti Arasında 14 Ekim 1994 Tarihinde İmzalanan Hava Hizmetleri Anlaşmasını Tadil Eden Protokol ve Notalar
29	2/4651	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Maldivler Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Hizmetleri Anlaşması
30	2/4910	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Paraguay Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşması ile Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notalar
31	2/4096	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Gine Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşması
32	2/2225	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Nijer Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşması
33	2/3720	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Kongo Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşması
34	2/3719	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Palau Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Hizmetleri Anlaşması
35	2/3718	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Lesotho Krallığı Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşması

SIRA NO.	27. DÖNEM KANUN TEKLİFİ ESAS NUMARASI	ANDLAŞMANIN ADI
36	2/3954	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Ekvator Ginesi Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşması
37	2/3953	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Burkina Faso Hükümeti Arasında Havaacılık Hizmetleri Anlaşması
38	2/2033	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Myanmar Birliği Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşması
39	2/4486	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Namibya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşması
40	2/4928	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Angola Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşması
41	2/4913	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Macaristan Hükümeti Arasında Askeri Çerçeve Anlaşması
42	2/4512	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri Çerçeve Anlaşması
43	2/4718	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tacikistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri Çerçeve Anlaşması
44	2/3981	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayii Alanında İşbirliği Anlaşması
45	2/1458	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uganda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayii İşbirliği Anlaşması

SIRA NO.	27. DÖNEM KANUN TEKLİFİ ESAS NUMARASI	ANDLAŞMANIN ADI
46	2/2030	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tanzanya Birleşik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşması
47	2/4293	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijerya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşması
48	2/4707	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Burkina Faso Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşması
49	2/4740	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ekvator Ginesi Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşması
50	2/4763	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cezayir Demokratik Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Cezayir'de Uluslararası Bir Türk Okulu Açılmasına İlişkin Anlaşma
51	2/2034	İslam İşbirliği Teşkilatı Polis İşbirliği ve Koordinasyon Merkezi Tüzüğü
52	2/1943	Türkiye Cumhuriyeti ile Irak Cumhuriyeti Arasında Terörle Mücadele Anlaşması
53	2/2277	Türkiye Cumhuriyeti İşleri Bakanlığı ile Irak Cumhuriyeti Ulusal Güvenlikten Sorumlu Devlet Bakanlığı Arasında Personel Eğitimi Alanında İşbirliği Protokolü
54	2/4737	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Filistin Devleti Hükümeti Arasında Kolluk Eğitimi İşbirliği Mutabakat Zaptı
55	2/4739	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Filistin Devleti Hükümeti Arasında Ulusal Sürücü Belgelerinin Karşılıklı Tanınması ve Değişimine İlişkin Anlaşma

SIRA NO.	27. DÖNEM KANUN TEKLİFİ ESAS NUMARASI	ANDLAŞMANIN ADI
56	2/4159	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Suçla Mücadelede İş Birliği Konulu Anlaşma ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Suçla Mücadelede İş Birliği Konulu Anlaşmada Yapılan Değişiklikler ve İlivelere İlişkin Protokol
57	2/4160	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kolluk Eğitimi İş Birliği Protokolü ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kolluk Eğitimi İş Birliği Protokolünde Yapılan Değişiklikler ve İliveler ile İlgili Ek Protokol
58	2/4764	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Arnavutluk Cumhuriyeti Bakanlar Konseyi Arasında Kolluk Eğitimi ve Öğretimi İşbirliği Mutabakat Zaptı
59	2/3742	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kosta Rika Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Psikotrop ve Uyuşturucu Maddelerin Uluslararası Kaçakçılığına Karşı Mücadelede İşbirliği Anlaşması ve Notalar
60	2/4966	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cezayir Demokratik Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sınırşau Organize Suçlarla Mücadele Alanında İşbirliği Anlaşması
61	2/4738	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Romanya Hükümeti Arasında Uygun Göritlen Alanlarda Gerçekleştirilecek Projelerin Finansmanı Hakkında Anlaşma
62	2/4244	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Arnavutluk Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu Arasında Sürücü Belgelerinin Karşılıklı Olarak Tanınması ve Değiştirilmesine İlişkin Anlaşma ve Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notalar
63	2/4245	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Arnavutluk Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu Arasında Türkiye-Arnavutluk Memorial Hastanesinin Geçiş Süresi Boyunca Ortak İşletilmesine İlişkin Protokol

SIRA NO.	27. DÖNEM KANUN TEKLİFİ ESAS NUMARASI	ANDLAŞMANIN ADI
64	2/4857	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Libya Devleti-Millî Birlik Hükümeti Arasında Hidrokarbonlar Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptı
65	2/3057	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansının Özbekistan Cumhuriyeti'ndeki Faaliyeti Hakkında Anlaşma ve Notalar
66	2/1538	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Komorlar Birliği Hükümeti Arasında Teknik İşbirliği Protokolü
67	2/1584	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uganda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kalkınma İşbirliği Anlaşması
68	2/2705	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gambiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kalkınma İşbirliği Anlaşması ve Notalar
69	2/3542	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Namibya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kalkınma İşbirliği Anlaşması
70	2/3980	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgız Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu Arasında Kültür Merkezlerinin Kurulması ve İşleyişi Hakkında Anlaşma
71	2/4912	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cezayir Demokratik Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Türkiye ve Cezayir'de Kültür Merkezleri Açılmasına ve Faaliyetine İlişkin Anlaşma
72	2/3241	30 Eylül 1957 Tarihli Tehlikeli Malların Karayolu ile Uluslararası Taşımacılığına İlişkin Avrupa Anlaşmasının (ADR) Başlığında Değişiklik Yapılmasına Dair Protokol

Sayfa 8 / 8

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

27’nci Yasama Dönemi’nde Başkanlığa sunulmuş olan 2/4995,5020,4909,5037, 4690,4335, 4243, 4856, 5053, 4511, 3540, 5040, 4762, 2818, 4649, 4246, 4648, 3909, 4647, 4693, 4692, 4691, 4689, 4704, 2498, 4705, 5028, 4097, 4651, 4910, 4096, 2225, 3720, 3719, 3718, 3954, 3953, 2033, 4486, 4928, 4913, 4512, 4718, 3981, 1458, 2030, 4293, 4707, 4740, 4763, 2034, 1943, 2277, 4737, 4739, 4159, 4160, 4764, 3742, 4966, 4738, 4244, 4245, 4857, 3057, 1538, 1584, 2705, 3542, 3980, 4912 ve 3241 esas numaralı kanun teklifleri yenilenmiştir.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Numan Kurtulmuş
İstanbul

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYON (2/23)	
ESAS	Dışışleri Komisyonu

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Gelen Kâğıtlar Listesi’nde yayımlanan 644352 evrak numaralı “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hükümetlerarası Kalkınma Otoritesi (IGAD) Arasında Mutabakat Zaptı”nın onaylanmasının uygun bulunduğu dair kanun teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Mustafa Şentop
Tekirdağ

GENEL GEREKÇE

Hükümetlerarası Kalkınma Otoritesi (IGAD), 1986 yılında Etiyopya, Somali, Cibuti, Sudan, Uganda ve Kenya tarafından “Hükümetlerarası Kuraklık ve Kalkınma Otoritesi” (IGADD) olarak kurulmuş, 1996 yılında bugünkü adını almıştır.

Doğu Afrika’daki temel bölgesel kuruluş olan IGAD tarımsal kalkınma, ekonomik işbirliği, sosyal kalkınma, kurumsal gelişim, sağlık, göç, barış ve güvenlik gibi alanlarda bölgeye yönelik kapsamlı program ve projeler geliştirmekte, Afrika Birliği tarafından bölgede gerçekleştirilecek benzer program ve projelerde de temel araç olarak değerlendirilmektedir.

12 Temmuz 2019 tarihinde Cibuti’de imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hükümetlerarası Kalkınma Otoritesi (IGAD) Arasında Mutabakat Zaptı” ile Afrika’da sürdürmekte olduğumuz kapsamlı politika çerçevesinde IGAD ile ilişkilerimizin geliştirilmesi hedeflenmektedir.

T.C.

Cumhurbaşkanlığı

Sayı: 90666677-599-15737

13 Nisan 2020

Konu: Mutabakat Zaptı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

12 Temmuz 2019 tarihinde Cibuti’de imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hükümetlerarası Kalkınma Otoritesi (IGAD) Arasında Mutabakat Zaptı”nı Anayasanın 90 ıncı maddesi gereğince onaylanması uygun bulunmak üzere ilişikte bilgilerinize sunarım.

Recep Tayyip ERDOĞAN

Cumhurbaşkanı

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

06/11/2023

Esas No: 2/23

Karar No: 57

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/23 esas numaralı, “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hükümetlerarası Kalkınma Otoritesi (IGAD) Arasında Mutabakat Zaptının Onaylanması Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi”, Komisyonumuzun 01/11/2023 tarihinde yaptığı 4’üncü toplantısında görüşölmüş ve kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

1. Giriş

27’nci yasama döneminde görüşülememesi nedeniyle kadük kalan 2/2818 esas numaralı “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hükümetlerarası Kalkınma Otoritesi (IGAD) Arasında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi”, 19/06/2023 tarihinde İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş imzasıyla yenilenmiştir. Teklif, 2/23 esas numarası ile 19/06/2023 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza havale edilmiştir.

Teklif, Komisyonumuzun 28’inci yasama dönemi 01/11/2023 tarihli 4’üncü toplantısında Dışişleri Bakanlığı yetkililerinin katılımıyla görüşülmüştür.

2. Teklifin İçeriği

Komisyonumuza havale edilen metinler incelendiğinde Teklif ile Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hükümetlerarası Kalkınma Otoritesi (IGAD) arasında; tarımsal kalkınma, ekonomik iş birliği, sosyal kalkınma, kurumsal gelişim, sağlık, göç, barış ve güvenlik gibi alanlarda bölgeye yönelik kapsamlı program ve projeler geliştiren IGAD ile ilişkilerin geliştirilmesini amaçlayan Mutabakat Zaptı’nın onaylanmasının uygun bulunmasının amaçlandığı görülmektedir.

3. Komisyon Görüşmeleri

Söz konusu Teklif 27’nci yasama döneminde 2/2818 esas numarasıyla Komisyonumuzda görüşülmüş, oy çokluğuyla kabul edilerek rapora bağlanmış ancak kanunlaşamarak hükümsüz kalmıştır. 28’inci yasama döneminde 2/23 esas numarasıyla yenilenerek tekrar görüşülmüş; İçtüzüğün 77’nci maddesinin 1’inci fıkrası uyarınca 27’nci yasama dönemi 360 sıra sayılı raporun ve metnin benimsenmesi oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

4. Genel Kurulda Temsil

İçtüzüğün 45’inci maddesi uyarınca, Teklifin Genel Kuruldaki görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere Gaziantep Milletvekili Derya Bakbak, İstanbul Milletvekili Derya Ayaydın, İstanbul Milletvekili Seda Gören Bölük, Konya Milletvekili Ziya Altunyaldız, Gaziantep Milletvekili Ali Şahin ve Elâzığ Milletvekili Mahmut Rıdvan Nazırlı, Teklif ile ilgili özel sözcü olarak seçilmiştir.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Fuat Oktay</i>	<i>Mustafa Canbey</i>	<i>Ceyda Bölünmez Çankırı</i>
Ankara	Balıkesir	İzmir
Kâtip	Üye	Üye
<i>Derya Bakbak</i>	<i>Bilal Bilici</i>	<i>Asuman Erdoğan</i>
Gaziantep	Adana	Ankara
(Bu raporun özel sözcüsü)		
Üye	Üye	Üye
<i>Kürşad Zorlu</i>	<i>Ceylan Akça Cupolo</i>	<i>Talih Özcan</i>
Ankara	Diyarbakır	Düzce
	(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye	Üye	Üye
<i>Mahmut Rıdvan Nazırlı</i>	<i>Kamil Aydın</i>	<i>Utku Çakırözer</i>
Elâzığ	Erzurum	Eskişehir
(Bu raporun özel sözcüsü)		(Muhalefet şerhimiz vardır)

Üye	Üye	Üye
<i>Ali Şahin</i>	<i>Mehmet Güzelmansur</i>	<i>Derya Ayaydın</i>
Gaziantep	Hatay	İstanbul
(Bu raporun özel sözcüsü)	(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
<i>Seda Gören Bölük</i>	<i>Tuğba Işık Ercan</i>	<i>Namık Tan</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
(Bu raporun özel sözcüsü)		(Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye	Üye	
<i>Ziya Altunyaldız</i>	<i>Süreyya Öneş Derici</i>	
Konya	Muğla	
(Bu raporun özel sözcüsü)	(Muhalefet şerhimiz vardır)	

MUHALEFET ŞERHİ

Anlaşmanın 3. Maddesinde “*iki ortağın uygun gördükleri alanlarda*” işbirliği yapılabileceği ifadesi muğlak ve ucu açıktır. Anlaşma metnindeki belirsizliklerin şimdiden öngörülemeyen sorunları ileride doğurabileceği ihtimalini göze alarak söz konusu anlaşmaya muhalifiz.

06.11.2023

Talih Özcan

Utku Çakırözer

Mehmet Güzelmansur

Düzce

Eskişehir

Hatay

Namık Tan

Süreyya Öneş Derici

İstanbul

Muğla

MUHALEFET ŞERHİ

Komisyonumuzun uluslararası anlaşmaların uygun bulunmasına ilişkin kanun teklifine dair muhalefet şerhi aşağıdaki gibidir.

Bilgilerinize sunarım.

2/23 esas numaralı; İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş’un, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hükümetler arası Kalkınma Otoritesi (IGAD) Arasında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi ‘ne Şerhimiz:

Hükümetler Arası Kalkınma Otoritesi (IGAD), 1996 yılında Doğu Afrika’da kurulmuştur. IGAD’a üye olan ülkeler, Cibuti, Eritre, Etiyopya, Kenya, Somali, Sudan ve Uganda’dır. IGAD yapılanması ile ilgili çekince koyacağımız herhangi bir durum yoktur. Ancak CHP’nin şerhinde, Anlaşmanın 3. maddesindeki “ tarafların uygun gördükleri alanlarda iş birliği yapabilecekleri” ifadesinin muğlak ve belirsiz olduğu ve yasama tekniğine uygun olmadığı görüşüne katılıyoruz. Ayrıca, Doğu Afrika ülkelerinin ekonomi ve refah düzeyindeki sıkıntılar göz önünde bulundurulduğunda, böylesi anlaşmaların kolaylıkla kültürel ve siyasal yayılmacılığa ve ekonomik sömürüye yol verebileceği yönündeki çekincelerimizi ortaya koyabiliriz. Bu sebeple anlaşmaya şerh düşüyoruz.

06.11.2023

Ceylan Akça Cupolo

Diyarbakır

Dışışleri Komisyonunun Benimsediğı 27’nci Yasama Dönemine Ait Rapor

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

13/10/2022

Esas No: 2/2818

Karar No: 213

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/2818 esas numaralı, “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hükümetlerarası Kalkınma Otoritesi (IGAD) Arasında Mutabakat Zaptının Onaylanması Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi”, Komisyonumuzun 6/10/2022 tarihinde yaptığı 37’nci birleşiminde görüşülmüş ve kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

1. Giriş

Cumhurbaşkanlığınca 13/4/2020 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hükümetlerarası Kalkınma Otoritesi (IGAD) Arasında Mutabakat Zaptı, 17/4/2020 tarihinde Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop imzasıyla “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hükümetlerarası Kalkınma Otoritesi (IGAD) Arasında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi” olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuştur. 21/4/2020 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza havale edilen 2/2818 esas numaralı Kanun Teklifi, Komisyonumuzun 27’nci Yasama Dönemi 6/10/2022 tarihli 37’nci toplantısında Dışişleri Bakanlığı ile Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA) yetkililerinin de katılımlarıyla görüşülmüştür.

2. Teklifin İçeriği

Komisyonumuza havale edilen metinler incelendiğinde Teklif ile, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hükümetlerarası Kalkınma Otoritesi (IGAD) arasında; tarımsal kalkınma, ekonomik iş birliği, sosyal kalkınma, kurumsal gelişim, sağlık, göç, barış ve güvenlik gibi alanlarda bölgeye yönelik kapsamlı program ve projeler geliştiren IGAD ile ilişkilerin geliştirilmesini amaçlayan Mutabakat Zaptı’nın onaylanmasının uygun bulunmasının amaçlandığı görülmektedir.

3. Komisyon Görüşmeleri

Komisyonumuzda Teklifin tümü üzerinde yapılan görüşmelerde;

Dışişleri Bakan Yardımcısı Sedat Önal tarafından;

Afrika’nın doğusunda yer alan ve “Afrika Boynuzu” denilen Bölge’nin ülkemiz açısından önem arz ettiği,

Bu Bölge’de bulunan ülkelerin üye olduğu Hükümetlerarası Kalkınma Otoritesi’nin İngilizce kısaltmasıyla IGAD’ın, sadece kalkınmayla ilgili olmayıp bölgesel barış, istikrar, güvenlik, ekonomi, altyapı, teknik kalkınma konularıyla da ilgilenen bir örgüt olduğu,

Afrika’daki ülkelerle ikili ilişkilerin tamamlayıcı bir unsuru olarak görülen bölgesel örgütlerle de ilişkilerin geliştirmesinin amaçlandığı için bu Örgütle hâlihazırda ülkemizin de gelişen bir ilişkisinin mevcut bulunduğu,

Bu örgütlerin başında Afrika Birliği Örgütü’nün yer aldığı ve bu Örgütle de iyi bir iş birliğine sahip olunduğu, ilişkilerin kurumsal çerçeveye oturtulması amacıyla söz konusu Mutabakat Zaptı’nın onaylanmasının uygun bulunması için Türkiye Büyük Millet Meclisi’ne arz edildiği,

Komisyon üyesi tarafından;

Mutabakat Zaptı’nın “Uygulama Kapsamı” başlıklı 3’üncü maddesinde “iki ortağın uygun gördükleri alanlarda iş birliği yapılabileceği” ibaresinin çok muğlak ve geniş bir ifade olduğu ve yasama tekniği açısından anlaşma metinlerinde net ifadelerin kullanılmasının tercih edilmesi gerektiği, ifade edilmiştir.

4. Teklif Metnine İlişkin Değişiklikler

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelerin ardından Teklif ve gerekçesi Komisyonumuzca benimsenerek oy çokluğu ile maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Teklifin 1’inci, 2’nci ve 3’üncü maddeleri ile tümü aynen ve oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

5. Genel Kurulda Temsil

İçtüzüğün 45'inci maddesi uyarınca, Teklifin Genel Kuruldaki görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere Karabük Milletvekili Niyazi Güneş, Gaziantep Milletvekili Derya Bakkak, İzmir Milletvekili Ceyda Bölünmez Çankırı, Bursa Milletvekili Atilla Ödünç, Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan ve İstanbul Milletvekili Ahmet Hamdi Çamlı, Teklif ile ilgili özel sözcü seçilmişlerdir.

Başkan	Kâtip	Üye
<i>Akif Çağatay Kılıç</i> İstanbul	<i>Ceyda Bölünmez Çankırı</i> İzmir (Bu raporun özel sözcüsü)	<i>Asuman Erdoğan</i> Ankara (Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
<i>Ahmet Haluk Koç</i> Ankara (Muhalefet şerhimiz vardır)	<i>Aydın Adnan Sezgin</i> Aydın	<i>Mustafa Canbey</i> Balıkesir
Üye	Üye	Üye
<i>Ahmet Kamil Erozan</i> Bursa	<i>Atilla Ödünç</i> Bursa (Bu raporun özel sözcüsü)	<i>Hişyar Özsoy</i> Diyarbakır
Üye	Üye	Üye
<i>Kamil Aydın</i> Erzurum	<i>Derya Bakkak</i> Gaziantep (Bu raporun özel sözcüsü)	<i>Ahmet Hamdi Çamlı</i> İstanbul (Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
<i>Yunus Emre</i> İstanbul (Muhalefet şerhimiz vardır)	<i>Oğuz Kaan Salıcı</i> İstanbul (Muhalefet şerhimiz vardır)	<i>Zafer Sırakaya</i> İstanbul
Üye	Üye	Üye
<i>Hasan Turan</i> İstanbul	<i>Niyazi Güneş</i> Karabük (Bu raporun özel sözcüsü)	<i>İsmail Özdemir</i> Kayseri

MUHALEFET ŞERHİ

Anlaşmanın aşağıda belirtilen 3. maddesinde “iki ortağın uygun gördükleri alanlarda” işbirliği yapılabileceği ifadesi oldukça muğlak ve kapsamı geniştir. Yasama tekniği açısından anlaşma metinlerinde daha net ifadelerin kullanılması gerekir.

Madde 3 **Uygulama Kapsamı**

İşbu Mutabakat Zaptı, ortaklık anlaşması çerçevesinde iki ortağın uygun gördükleri alanlarda işbirliği yapabilecekleri bir platform oluşturacaktır. Bu alanlar IGAD barış ve güvenlik programları ile ayrıca kapasite inşasına yönelik diğer girişimleri kapsayabilir.

Yasama faaliyetinin önemi ve ciddiyeti açısından bu tür geniş kapsamlı ifadelerle yazılmış metinlerin Türkiye Büyük Millet Meclisi’ne sunulmaması gerekir.

Söz konusu nedenden dolayı kanun teklifine karşıyız.

Ahmet Haluk Koç
Ankara

Oğuz Kaan Salıcı
İstanbul

Yunus Emre
İstanbul

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ
NUMAN KURTULMUŞ’UN TEKLİFİ

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE
HÜKÜMETLERARASI KALKINMA OTORİTESİ
(IGAD) ARASINDA MUTABAKAT ZAPTININ
ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA
DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 12 Temmuz 2019 tarihinde Cıbuti’de imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hükümetlerarası Kalkınma Otoritesi (IGAD) Arasında Mutabakat Zaptı”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

DİŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE
HÜKÜMETLERARASI KALKINMA OTORİTESİ
(IGAD) ARASINDA MUTABAKAT ZAPTININ
ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA
DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 12 Temmuz 2019 tarihinde Cıbuti’de imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hükümetlerarası Kalkınma Otoritesi (IGAD) Arasında Mutabakat Zaptı”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
İLE
HÜKÜMETLERARASI KALKINMA OTORİTESİ (IGAD)
ARASINDA
MUTABAKAT ZAPTI**

Bundan böyle tek olarak "Taraflar" ve birlikte "Taraflar" şeklinde anılacak olan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti (bundan böyle "Ortak" şeklinde anılacaktır) ile Hükümetlerarası Kalkınma Otoritesi (bundan böyle "IGAD" şeklinde anılacaktır);

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile IGAD'ın Bölgedeki ekonomik ve sosyal kalkınma için temel ön gereksinimler olan barış, güvenlik ve istikrarı koruma istek ve taahhütlerinden esinlenerek;

IGAD İcra Sekreteri tarafından 25-27 Nisan 2012 tarihlerinde Türkiye'ye gerçekleştirilen ziyaretin ve stratejik ortaklık için iki taraf arasındaki yüksek düzeyli görüşmenin farkında olarak;

IGAD Bölgesinde daha fazla istikrar ve ekonomik bütünleşme için gereken ortaklık yükümlülüğünü tanıyarak ve yeniden teyit ederek;

Ortaklık anlaşmalarını birlikte gözden geçirmek için bir ortak işbirliği platformunun önemini dikkate alarak ve birlikte başlatılmış programların birlikte gözden geçirilebileceği bir mekanizmanın kurulmasını arzulayarak;

Kalıcı işbirliği düzenlemelerinin, IGAD barış ve ekonomik bütünleşme gündemleri çerçevesinde Tarafların amaç ve hedeflerini gerçekleştirmelerini destekleyeceğinden emin olarak;

Aşağıdaki şekilde anlaşmışlardır;

**Madde 1
Amaç**

İşbu Mutabakat Zaptının amacı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile IGAD arasında işbirliği çerçevesi sağlamaktır.

**Madde 2
Tanımlar**

İşbu Mutabakat Zaptında, içeriği aksini gerektirmedikçe;

"Ortak" Türkiye Cumhuriyeti Cibuti Büyükelçiliği tarafından temsil edilen Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti anlamındadır;

"İcra Sekreteri" IGAD'ı kuran sözleşmenin 13. maddesi gereğince tesis edilen IGAD Baş İcra Görevlisi anlamındadır;

ASLI GİBİDİR

Tahsin GÜVEN
İkinci Katip
Second Secretary

“Hükümetlerarası Kalkınma Otoritesi (bundan böyle IGAD olarak anılacaktır)” IGAD’ı tesis eden Anlaşmanın 1A Maddesi gereğince belirlenmiş Otorite anlamındadır;

“Mutabakat Zaptı”, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile IGAD arasında kalkınma ortaklığı için imzalanan Mutabakat Zaptını ifade eder.

Madde 3 **Uygulama Kapsamı**

İşbu Mutabakat Zaptı, ortaklık anlaşması çerçevesinde iki ortağın uygun gördükleri alanlarda işbirliği yapabilecekleri bir platform oluşturacaktır. Bu alanlar IGAD barış ve güvenlik programları ile ayrıca kapasite inşasına yönelik diğer girişimleri kapsayabilir.

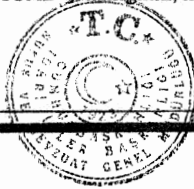
Madde 4 **Mutabakat Zaptının Amacı**

İşbu Mutabakat Zaptının birincil amacı sürdürülebilir barış ve istikrar ile ilgili müşterek çalışmalar alanında Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile IGAD arasında işbirliğini güçlendirmektir.

Madde 5 **İşbirliği Alanları**

Taraflar, diğerlerine ilaveten aşağıdaki hususları gerçekleştirmeyi amaçlarlar;

- (a) Türkiye’nin, Bölge’de oynadığı önemli rolü göz önünde bulundurarak, Taraflar daha yakın bir ortaklık geliştirecekler ve müşterek yükümlülükler için istişare forumlarını güçlendirecektir.
- (b) Hedeflenen stratejik ortaklık amaçları için gerek görülen alanlarda müşterek programları geliştirmek ve uygulamak. Bunlar, kapsamlı program ve kurumsal kapasite inşası faaliyetlerini kapsayacaktır.
- (c) Müşterek olarak üzerinde mutabık kalınan mekanizmalar aracılığıyla, IGAD’ın diğer Türk kalkınma ajanslarıyla ortaklıkları hakkındaki bilgileri de içerecek şekilde, bilgi paylaşımını geliştirmek.
- (d) Stratejik ortaklık ve müşterek programların statüsünün gözden geçirilmesi ve ilişkilerin daha da geliştirilmesi,
- (e) Herhangi bir program desteğinin ikili temelde sağlanmasının güvence altına alınması ve
- (f) Türkiye-IGAD ortaklığının, karşılıklı anlayış temelinde geliştirilmesini sağlamak.

ASLI GİBİDİR
[Signature]
Tahsin GÜVEN
İkinci Kaup
Second Secretary

Madde 6
İşbirliği ve Eşgüdüm Düzeyi

- (a) Taraflar, esas olarak Türkiye Cumhuriyeti Cibuti Büyükelçiliği ve merkezi Cibuti'de bulunan IGAD Yazmanlığı aracılığıyla işbirliğinde bulunacaklardır.
- (b) Türkiye Cumhuriyeti Büyükelçisi ve IGAD İcra Sekreteri, Mutabakat Zaptı ve belirli program anlaşmalarına ilişkin diğer müşterek anlaşmaların uygulanmasının gözden geçirilmesini teminen her altı ayda bir toplanacaktır.
- (c) IGAD, iki taraf arasındaki iletişimi sürdürecektir ve kolaylaştıracak bir temas noktası tayin edecektir.
- (d) İhtiyaç halinde, teknik düzeyde toplantılar düzenlenecektir.

Madde 7
Anlaşmazlıkların Çözümü

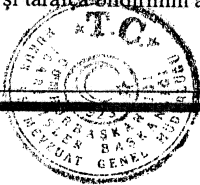
Mutabakat Zaptının uygulanmasından veya yorumlanmasından kaynaklanan herhangi bir anlaşmazlık, Taraflar arasında istişare ve müzakereler yoluyla dostane çözüme kavuşturulacaktır.

Madde 8
Değişiklik

- (a) Taraflar, Mutabakat Muhtırasının uygulanmasını düzenli olarak gözden geçirecektir.
- (b) İşbu Mutabakat Zaptı, Tarafların karşılıklı yazılı rızası ile her zaman değiştirilebilir. Bu değişiklikler, işbu Mutabakat Zaptı'nın 9. maddesinde öngörülen aynı yasal prosedüre uygun olarak yürürlüğe girecektir.

Madde 9
Yürürlüğe Giriş

- (a) İşbu Mutabakat Zaptı, yürürlüğe girişi için tüm iç prosedürlerin tamamlandığının Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti tarafından yazılı bildiriminin IGAD tarafından alındığının bildirildiği tarihten itibaren yürürlüğe girer.
- (b) İşbu Mutabakat Zaptı, 5 yıl süreyle yürürlükte kalacaktır. Taraflardan herhangi birinin Mutabakat Zaptının geçerlilik süresinin bitmesine 6 ay kalmadan önce, Zaptı sona erdirmeye niyetini diplomatik kanallardan yazılı olarak bildirmemesi koşuluyla, kendiliğinden 5 yıl süreyle yenilenmiş sayılacaktır.
- (c) Herhangi bir taraf diğer tarafa, diplomatik kanallar yoluyla yazılı bir bildirim vererek istediği zaman Mutabakat Zaptını sona erdirebilir. Bu durumda, Mutabakat Zaptı, karşı tarafca bildirimin alındığı tarihten itibaren 6 ay içerisinde sona erer.

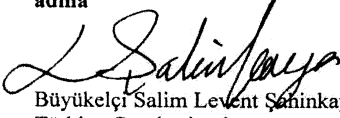
ASLI GİBİDİR

Tahsin GÜVEN
İkinci Katip
Second Secretary

İşbu Mutabakat Zaptı, aşağıda usulüne uygun olarak yetkilendirilenler tarafından, Türkçe ve İngilizce dillerinde, bütün metinler eşit geçerlilikte olmak üzere, orijinal iki (2) nüsha halinde imzalanmıştır. Yorumlamada herhangi bir uyumsuzluk olması halinde, İngilizce metin geçerli olacaktır.

Yukarıdaki hususlar muvacehesinde, Taraflar İşbu Mutabakat Zaptını 12 Temmuz 2019 tarihinde Cibuti'de imzalamışlardır.

**Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti
adına**

Büyükelçi Salim Levent Şahinkaya
Türkiye Cumhuriyeti
Cibuti Büyükelçisi

**Hükümetlerarası Kalkınma
Otoritesi adına**

Büyükelçi Mahboub M. Maalim
Hükümetlerarası Kalkınma
Otoritesi İcra Sekreteri

ASLI GİBİDİR

Tahsin GÜVEN
İkinci Katip
Second Secretary

